

ยุ ปัจจัย

๑. เป็นได้ทุกรูปทุกสถานะ
๒. ลงแล้วแปลง ยุ เป็น อน, อณ
๓. ลงหลังธาตุพยางค์เดี่ยวที่เป็น อา เช่น ญา เป็น วิญญาปน
๔. ลงหลังธาตุพยางค์เดี่ยวที่เป็น อิ อี เช่น อิ พฤทธิเป็น เอ แปลง เอ เป็น อย สำเร็จรูปเป็น ปรายน์
๕. ลงหลังธาตุพยางค์เดี่ยวที่เป็น อุ อู เช่น ภู พฤทธิ อู เป็น โอ แปลง โอ เป็น อว สำเร็จรูปเป็น ฆวน
๖. ลงหลังธาตุหลายพยางค์ ต้นธาตุเป็น อ ไม่พฤทธิ เช่น นิภขมน, อาคมน์
๗. ลงหลังธาตุหลายพยางค์ที่มีสระต้นธาตุเป็น อิ เช่น ทิส พฤทธิ อิ เป็น เอ สำเร็จรูปเป็น เทสนา, เวทนา, เจตนา
๘. ลงหลังธาตุหลายพยางค์ที่มีต้นธาตุเป็น อุ เช่น กุฐ พฤทธิ อู เป็น โอ สำเร็จรูปเป็น โภช โน, โชตโน
๙. ธาตุมี ร เป็นที่สุด แปลง ยุ เป็น อณ เช่น กร ธาตุ แปลง ยุ เป็น อณ สำเร็จรูปเป็น กรณ, จรณ, มรณ
๑๐. ลงหลัง ญา, มา, รกข, ลุ, สม ธาตุเป็นต้น แปลง ยุ เป็น อณ เช่น ญาณ
๑๑. ลงหลัง ญา ธาตุ แปลง ยุ เป็น อานน ได้บ้าง เช่น ชานน์
๑๒. ลงหลังธาตุมี ห เป็นที่สุด แปลง ยุ เป็น อณ ได้บ้าง เช่น นิคคหณ
๑๓. ในเหตุกัตตฺวาจาก ลง ณเณ ณาเป ปัจจัย เช่น การณ, การापน, คาหณ, คาหาปน, ภาวนา, ภาวาปน
๑๔. ปุงลึงค์ แจกอย่าง ปุริส
๑๕. อิตถิลึงค์ ลง อา ปัจจัยเป็นเครื่องอิตถิแล้ว แจกอย่าง กณญา,
๑๖. นปุงสกลึงค์ แจกอย่าง กุล

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

แปรรูปวิเคราะห์ใน ยุ ปัจจัย

ยัม วจัน ปุคฺคัล วิชานาเปติ อิติ ตัม วิญญาปนํ (วจัน)

ปุคฺคโล อุกฺกฐาติ เตน อิติ ตัม อุกฺกฐานํ (วีริย)

ยัม วตฺถุ ปุคฺคเลน ทาทพฺพํ อิติ ตัม ทานํ (วตฺถุ)

วิเคราะห์ใน ยุ ปัจจัย

ชมฺมํ สุณาติ เอตฺถาติ ชมฺมสฺสวโน (กาโล)

กฺุชฺฌติ สีเลนาติ โภชโน (ปุคฺคโล)

นามํ กโรติ เอตฺถาติ นามกรโณ (ทิวโส)

แบบฝึกหัดท้ายบท

๑. จงบอกกรุป และสาระของนามกิตก์ต่อไปนี้
 - ก. ภาสโน (ปุคฺคโล)
 - ข. มรโณ (กาโล)
 - ค. นิสินฺ (ฐาน)
 - ง. เทโวโรหโณ (กาโล)
 - จ. วิโรจโน (ชโน)
๒. จงแปรรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
 - ก. ชมฺมํ สุณาติ เอตฺถาติ ชมฺมสฺสวโน (กาโล)
 - ข. ภาสติ สีเลนาติ ภาสโน (ชโน)
 - ค. นครํ โสภเตตี นครโสภนา (อิตฺถิ)
 - ง. ปารุปติ เอตฺถาติ ปารุปนํ (ฐาน)
 - จ. ภูฏชิตพฺพนฺติ โภชนํ (วตฺถุ)